

Ichas ir: Konstantinowa, Rogaischi, Strachani, Bolwi un Felizianowa. Pehz interpelazijas eefneeglchanas wehl nahkušcas klatit 5 muischas Daugawpils aprīki. Taifui 24. maijā, pabris deenas atpakaļ, minētā iemju departamenta tehniskā komisija, kurā peedalījās Latgales deputati Turkopuls un Kinduls, iemju departamenta wizedirektors Zihruls, Latgales iemes eerihzibas nodajās waditajs Ertels, mehrneezibas nodajās waditaja palihs Hartmans un semkopības ministrijas juriskonsultata palihs Lejņihs, nolehma eerahdit bijuscheem ihpachneekeem neatlawinamas dajas: Jaunā muilchā, Jašmuilchā, Skaitu muilchā (Terespoles folwarku), Maslindrizanos un Dujinā. Pehz protokoleem, kuri saistahditi 24. maijā, pabris deenas atpakaļ, naw konstatajams, ka Kindluja kungam buštu ko eebilst. Tapehz ari fchis neatlawinamas dajas fch. g. 28. maijā es apliptirinaju, iipildot weenkahīfchi tekoscho darbu, lai wiņu kahrtigi waretu weikt. Debatēs fewilchki ilzehla jautajumu par Witchku muilchu. Zentralā iemes eerihzibas komiteja fch. g. 10. martā nolehmuse wiņa atstaht „malo kultutelo zentru“. Starp zitu Daugawpils aprīki atstahti pawisam 8. tāhdi zentri. Zentru faraksts nodrukats „Seimes Eerihzibas Wehstneft“ Nr. 7. Daugawpils iemes eerihzibas komiteja, dabujuše fcho farakstu lasit, 18. martā nolehmuse fcho muilchu nodot Daugawpils laukfainneezibas beedribai. Zentralā iemes eerihzibas komiteja apliptirinaju fcho Daugawpils aprinka komitejas lebmumu 21. aprili un lika preekīchā iemju departamentam noslehgāt ar Daugawpils laukfainneezibas beedribu at-teezigu lihgumu. Bet fche ir gadijees, es gribetu, fazit, sūtams starpgadijums. Witchku muilchās zentru luhdis bijušchais fchis muilchās ihpachneeks, kurš ar luhgumu perfonīgi eeraidees semkopības ministrijā, un wairak reisās greefes iemju departamentā, lai eeraida wiņam neatlawinamo daju. Tas ir Polijas armijas virfneeks, grafs Mols, kas peedalījēs Latgales atbrihwofchana nōleelineekeem. Ahrwalstu pavalīneku leetas, pehz waldības eekata, ir tomehr nemamas wairak nopeētni, neka fawu pavalīneku leetas, un fcho muilchā leetām waldība pēcīkīt sūnamu politiķu nosihmi. Šchis muilchās jautajumā, tapat kā zitu muilchā jautajumos waldība, starp zitu, īpaneħmuse joti daudz protestu no ahrwallīm un pēlikuie daudz pubļu, lal draudīgās walītis, kurām muifū agrarais likums iſleekas par daudz radikāls, pēc wiņa peeradinatu un pehz eelpehjas apmērinatu. Ei mu pahleezinats, ka drīh-lakā waj wehlakā laikā pār fcho jautajumu nahkfees runat muifū ahrleelu ministra kungam. Pee draudi īgām walītīm pēeder ari Polija, un mums neisbehgami wajadīga Baltijas walītu saweeniba, neislehdīt ari Poliju. Tadehļ, kad Polijas suhneeziba Latvijā luhdisa Witchku muilchā atstaht wiņas agrakam ihpachneekam, pehz waldības eekateem radās wajadība jautajumu rewidet. No walīts ahrejās politikas weedokļa raugotees, weenas kahdas muilchās atfawinačhana, waj atītahīchana ihpachneekam ir famehrā sihks jautajums, salibdīnot ar fekam, kuras rodas, ja wiņu iſlīchķirtu nepareiļi, ne-politiski.

Atlaujos peewelt skaitlus par muilchu un pusmuilchu salstahwu Latwijā. Widsem ē muilchu 506, pusmuilchu 594, kopā 1 100 leelfaimnecizibū. Kursem ē muilchu 963, pusmuilchu 606, kopā 1.569 leelfaimnecizibas. Beidlot, Latgalē ir 328 muilchus un 770 pusmuilchus, kopā 1.098 leelfaimnecizibas. Wifa wifumā kopā wifa Latwijā buhtu 1.797 muilchus, 1970 pusmuilchus, tātad kopā 3.767 leelfaimnecizibas. No wifa ichi leelā skaitla pehz „Semes Eerihzibas Wehltefcha“ № 7, eeweetotā farakītā waldiba aſtahj uf zentralas semes eerihzibas komitejas lehimumu kulturelām wajadlibam, kultureleem mehrkeem pa wilam 195 muilchus. Tik neezigu skaitu pehz waldibas domam teefcham joti weegli iſwehletees no leelā kopkaita. Ja newat kulturelo zentru eerihkot weenā muilchā, tad to war otrā, kas atralbos turpat blakus. Bet lemkopibas ministrija ari Wifchku muilchus jautajumu naw gribejuſe iſchķirt weena pate. Tadehļ scho jautajumu eefneediū apipreefchanai ministru kabinetā. Tur man netika gan doti noteikti aifrahdiņumi, lehimums netika taillits, bet tika aifrahdiſts, ka par

īcho jautajumu atbild lemkopības ministrija, kujai ar kabineta lehmumu dota pilnvara fchos jautajumus praktiski liwest, un ka, protams, labu atteezību nodibina Schana ar kaimiņiem weizinama. Peh tam leetu nodewa zentralas lemes eerihzibas komitejas Latgales komisijai. Šchā Latgales komisija eeeet wili zentralas lemes eerihzibas komitejas lozekli latga-leeschi. Toreiš wiņa eeganja arī Kindluja Turkopuļa un Rubuļa kungi; pehdejā weetā tagad komitijā ir Swaguļa kungs. Latgales komisija fawā 30. aprīļa īehdē nolehmuſe, eewehrojot to, ka 6 werstis no Wīchku muilchas attahts „Jeclais kulturelais zentrs“, Arendoles muilcha — maſais zentrs Wīchķos likwidejams un Daugawpils aprīņķa komitejas lihgums an Daugawpils laukaimneezības beedribu grosams, nododot muilchas dahriū waj wiņa daju bij. muilchas ihpachneekam, n̄emot wehrā, ka weetejai pagalta lemes eerihzibas komitejai pret neattīwinināmās dajas eciabdischanu grafam Molam muilchas zentrā eebildumu naw.

Schahidu lehmumu stahdi ufe preekfchā Laigales komitīja zentralai femes eerihzibas komitejai, un tħisx Latgales komitījas preekfchlikums nahza preekfchā 2. maija fehdē, kura notehma Witchku muilchā malo kulturelo zentru likwidet. Pret fcho lehmumu zehlfchées eebildumi no beedribas. Beedribas preekfchtaħwis, deputats Zahličha kungs, peedalijas personiġi zentralas femes eerihzibas komitejas fehdē 10. maija un personiġi ailltahweja laukfaimneezibas beedribas interefes un wajadlibas, aifrahidams u to, ka laukfaimneezibas beedriba muisħu pahrnehmu fu n-stahju f's jau pee darba. Pehz iċhi pafkaidrojuma, kas bija joti spilgts un ar wifeem atteezigeem dateem, zentrala femes eerihzibas komiteja palika tomehr pee weż-za 2. maija lehmumia un kulturela zentra likwidelchana tika aftahta spekkha. Samueja kungs itarp zitu debatés, pehz mannàm domam, neparelli aifrahdi, ka zentrala femes eerihzibas komiteja, leetu oħrej pahri preeħċhot naw sinjalise par leetas patee feem apstahkjeem. Es fcheit qemix apgalwot, un to warès aplezzu u ari tee lozekli, kas peedalijas tamf fehdē, ka es wa l'ak reiles pafkaidroju u n-istipri u si weħru, ka Witchku muisħas jautajums ir-pazelts, ka politiks un tadeh tas-nahik zentralas femes eerihzibas komitejas sp̄preechħana. Grib waj negrib cewehrot īċho apstahkli, jautajums tika iħiċċkirs ar oħrifteju spreedumu 10. maija, ka kulturelais zeetr likwidejjams, un faimneeziba tā tad u do-dama, wijsmal pagaidam, bijutħa ihpaċċ-neeka leeto lchananā. Semju departaments fcho lehmumu tuħlit 10. maija pañi no ja preekħiħa nodot muisħu biju fcham ihpaċċ-neekam un ar beedribu illi hgt. Bet infektori 20. maija rakita, ka išpildot preekħiħ rakku rodas gruhiġibas, jo muisħa jau eerahdit beedribai, un ta stahju f's jau f'femes apitra hda fchanas, lai gan lihgums ari darba daudluma naw bijis noileħgħi. Tadha stahwokli tad-ari paċċħrej il-attradas Witchku muisħas leeta. Wiqu war no-kahrtot wiċċi, weenadi waj-oħra, tā, ka augi ta Šapulze to weħlas: waj-aftaħt walidibai wiċċi ar agrar reformas likumu preeħċkirkiet teefibas, — riħkotees peħz fawas labakas pahrleebas un ul fawwatabbildib, nofwejot wiċċi eekfichejós un ahrejlos politikkos apitħaklus: waj-qemt walidibai tħisx teefibas, pheeġemot jaunu likumu, jeb pahrgrolof wezo paħħawof oħħi likumu, illabojot atteezigos pantus, lai neattawinam as-dajas eerahdi fħanha preeħċkirkiet zentrali f'mes eerihzibas komitejai, waj-warbu u agrar laikuma iż-żejt zitada fastawha walidibai, kuja fcho likumu faprof waj-ištulko zitadi.

Peeewstee dati, domaju, nedod peetee-kočha pamata tajit flehdleenu, ka wal-diba atšahj muischneekeem zentrus. Lihdi Ichai deenai Latgalē apštirprinatas 12 neatfawinamas dajas, no tām 6 pa 50 un 6 pa 100 hektaru leelumā. Debatēs starp zitu Lindiņa kungs pazehla jauta-jumu par zentru atšahchanu muischnee-keem ari pahrejā Latwijā, bet lai neai-heetu par tāhju no teefchas atbildes u īnterpelaziiju, es atļaujchos weenigi kon-statet, ka ūmekopibas ministrija schein-wadijufēs no 2 galweneem prinziipeem: 1) atšaht ūemes gabalus ar ehkam un 2) peeprafit weetejo ūemes eerihzibas komiteju peekrtīchanu. Ja zējas ecbil-dumi waj tūhdsibas, tad neatfawinamas dajas projekti neteek apštirprinati. Wid-ēmē un Kurlemē, Itarp zitu, eerahditas 119 neatfawinamas dajas: muilchu zentri 16, zentru dajas 74, pusmuilchdas 24 un

neahrdotās muilchu mahjas 5. Debata Lindiņa kungs ilzehla jautajumu par Wirķenu muilchu, kura atītahta kā mala kulturelais zentrs, Rubjēnes laukfaimnees zibas beedribas laukfaimneezibas leemaskolai. Pahrejā muischas daja ilrente ilggadejam rentneekam un ihpačchneek piluwarneekam, preekfchslīmigam fain neekam un lopkopim Bergfonam. Wirkenu muilchā jau preekfch kāja paltal weja preekfchslīmigi laba fainmeezib un wailas lopu audsetawa. Eewehrojot, ka mums wailas lopu audietaw truhkums, walsttura par fawu peenahkum faudiet īchahidas fainmeezibas, jo tādā pa kāja laiku iiputejuſčhas; pehz manā domam peepratījumu pehz wailas loopeer no jaunfaimneezibu buhs 100 u 1000 reiļi wairak nekā pirms kāja. Bet Wirkenu muilchā paaug 18 puhru rudi no puhrweetas. Un tas ir tas, kas wiš wairak peewelk īchais muilchais bessēneekus, un Lindiņa kungs, buhdams pahrlēzibā, ka preekfch 3 bessēmneekiem wiſa Latvija nekur zitūr īcīme neatradītēs, pēleek wilus īpehkus un pat wiſu amata waru, dodot telegramu kā zentralās lemes eerihzibas komitejai preekfchfehdetaja beedris, lai s̄chē bessēmneeki tiktū īcpēelti īchais muilchais. Ar to Lindiņa kungs agrārās reformas wahrda noahrda weenu no labakanā fainmeezibam un noahrda wailas lopu audsetawu. Teoretiiski nemot, s̄chē bessēmneeki daudzi lemes neprāfa, kātrs 2 lihds 30 puhrweetas. Bet no fchis fainmeezibas weena puſe jau nogreelta skola par labu, tā kā tur nekas leels pahri nepaleek. Pehz lemkopibas ministrijas eeredījumā, tārps zitu arī inspektora Murīfchī domam, tādā jautajuma iſchikiršanā nāw pareiſa un walstika, un tas ir wiſs konflikts — pehz manā domam — no kāja Lindiņa kungs grīzīlīfīt politiķu zenu, apgalwodams, ka „waldiba āīſtāhw muilchneezibū”. Šie konfliktu atrīsināsim ne mehs ar Lindiņa kungu, bet nahkamais latweefchu senneeks, kāram 10 lihds 20 un wairagados ar afins īweedreem buhs jausztas, kas tagad no neatbildīga paīcīdītēs weenas deenās agrarpolitika ar weenā telegramas parakitu teek weeglpāhtīgū un bel wajadības ilnīhzinats.

Otrs jautajums, kas interpelācijā iekerts, ir jautajums par 100 hektaru pēc iehīkīsfchanu "Latgales muischneekeen" Jeħdseens par muilcham, par kuriem runā agrarā likuma pirmās daļas trefchā pantpunktos a) waj e), pehz kureem atstājumi 50, waj 100 hektari, preekfch Latgales ar Icho likuma naw noskaidrots, ja Latgalē nepastahw jeħdseens par brūnneezibas muilcham. Tapehz īemkopibas ministrija greečas atkal pehz paškaidrojuma pee autoritatīwas eeltahdes, pezentralās lemes eerihzibas komitejā. Un taifni latgaleeschi zentralās lemes eerihzibas komitejā iſstrahdaja instrukziju un zentralā lemes eerihzibas komitejā pēc neħħma to pagħajnejchà gada 29. no wembri, kā "paškaidrojumu par muilcham un atdaliteem lemes gabaleem Latgalē". Tas ir nodrukats "Semes Eerihziba Weħltnieki" № 2. Peħz ichi paškaidrojuma īemkopibas ministrija fahka riħkotees. Prakf īrafhdijas, ka, turotees peħħi paškaidrojuma, leelakai daļai muischnēkk ir jaastah 100 hektaru. Tapehz īemkopibas ministrijas Latgales īemeseerihziba nodalas waditajs Ertels jau 4. un 13. aprīlī ir greečees pee Turkopuja kunga bet 27. aprīlī greečees ar rakku peħħi īemju departamenta, aixraħdidams u fekam, kahdas zejas iħi paškaidrojum debi, un lizis preekfchā paškaidrojumi illabot.

Zentralās lēmes eerīzības komiteja a Latgales komitījas palihsibū 19. maij „paikaidrojumu” illaboja un tarpmak noteizot muischu waj muischas daju, lēm kopības ministrija varēs rihkotees gal wenā kahrtā pehz wečnas pašīmes lēmes ihpaſchuma kopplatības: ja muischa buhiu 300 deletinu un wairak, tad bijusčam ihpaſchneekam attahj 50 hektaru, ja mafak par 300 deletinam, - tad lēmes ihpaſchumu neulikata par muischubet par folwarku un attahj 100 hektaru. No 12 lihds schim apstiprinatām neatfa winamām dājam Latgalē lihds schim atītahtas pa 50 hektaru un 6 pa 100 hektaru. Kā redīeet, lēmkopības ministrija rihkojufēs ne tikai fasilā un īskanā bet teicīchi pehz zentralās lēmes eerīzības komitejas Latgales komitījas, paſchu latgaleefchii inistrukzijas. Semkopības ministrija, noītahjotees ul likuma burta un ilpildot fantaltiiko waldības resp. lēmneeku saweenibas fle

peno „lihgumu“ ar muilchneekeem, buhtu warejute rihkotees pilnigi patltahwig, bet wiņa lihdl īchim datijule wiſu, lai fawu darbu waretu ūfakapot ar zentralo femes eerihzibas komiteju un ar latgaleefchu deputatu kungeem, kuļi peedalas zentralas femes eerihzibas komitejā. Semkopibas ministrija domajuſe un paliks pee tam domam, ka par tam 12 eerahditām neatfawinamām dājam, — waj tās eerahditas likumigi waj nelikumigi, par to ūchoreis attakos ruuat, — wiļu atbildibū nes Latgales deputati paſchi, kas peedalas zentralā femes eerihzibas komitejā un fēmu departamenta techniķa komiſijā. Šchee deputati ir Turkopula kungs, Rubuļa kungs, tagad wiņa weeta Swaguļa kungs un Kindluļa kungs. Debačes pazeħiäs jautajums ari par neatfawinamām ruhpreezibas eeltahdem. Tas itahw loti zeeħħā fakarā ar neatfawinamo dāju eerahdīfchanu. Tapeħiz ne-waru tam paeet gaġam. Lindina kungs, kam tās leetas, kā zentralas femes eerihzibas komitejas bijufcham sekretaram un tagadejäm preekīchfehdetaja beedram, wiſlabak pahrifinamas, labi llna, ka ūmkopibas ministrija gahjuſe ari tcheit to paſchu zeļu, kā pee neatfawinamo dālu eerahdīfchanas. Wiņa iſſtahdajufe, un man bija tas gods apliiprinat, falipā ar zentralo femes eerihzibas komiteju, kā zentralas femes eerihzibas komitejas preekīchfehdetajam un kā ministrim, no-teikumus, kas nodrukiati „Semes Eerihzibas Wehſtneff“ Nr. 1, par neatfawinamo ruhpreezibas eeltahħschu attaħħfchanu wiqű il-paſchneekeem. Semkopibas ministrija rihkojuſes Itingri peeturotees pee fchis instrukzijas. Šchi instrukzija Starp zitu, nofaka lawa 7. pantā, ka jautajumu par ūchahdu eeltahħschu attawinalchanu waj neatfawināfchanu iſſchkijs ūewiſchka starpreforu koniſiija, kuļi peedalas ūmkopibas ministrijas preekīchitahwiſ, tirdneezibas un ruhpreezibas ministrijas preekīchitahwiſ, teefleetu ministrijas preekīchitahwiſ — pa weenam no katratrefora; bet bel tam peedalas wehl 2 zentralas femes eerihzibas komitejas preekīchitahwji.

Weens no teem ir deputats Dombrowska kungs, otrs — latgaleetis Turkopula kungs. Waldiba, waj ari ūmekopibas ministrija uš agrārās reformas likuma pāmata, wareja, tāpat kā pēc neatfawinamo daļu eerahdfchanas rīhkotees weena pate, bet taisni wiņa pate pāzehiņe jautajumu zentralā ūmes eerihzibas komitejā, un kad zentralā ūmes eerihzibas komiteja eeroīnaja jautajumu, waj waldibas starpreforu komifijā newaretu peedalitees ari zentralā ūmes eerihzibas komitejas preekfchītahwji, tad es biju pirmais, kas peekriti, un biju ļoti preezigs, ka tāhdā kahrtā fchāf swarīgā leetā nēm dalibū ari Šatwerīmes Šapulzes lozekļi, un domaju, ka tas fchi jautajuma iſchķītīchanu padaris pareilaku un likumam wairak pēmehrotu. Es tomehr ēmu dīļi pahrlezinats, ka, ja zentralā ūmes eerihzibas komiteja nebūtu politiska eelstahde, kūjā eeeet daschi ar waldibū nefameerīnāmas opolizijas preekfchītahwji, kaut ari ne daudzi, tad fchahda peedalīchanas kontroles dehī nebūtu wajadīga. Ja zentralā ūmes eerihzibas komiteja buhtu ultizejūfēs waldibai, wiņa buhtu atliniņe fchahdu peedalīchanos, ja ne par ne- weiklu un pat par netaktisku, tad par glulchi leeku. Bet tas tomehr leetai, pehz manām domām, kaitēt newareja. Šewīlčki tika iſzelts Raunas dlirnawu jautajums. Debatēs to peeweda kā wisleelako nelikumību, ka waldiba atnēmuše Raunas dlirnawas weetejai laukfaimneezibas beedribai un grib atdot atpakaļ bijučham ihpačhneekam muisčhneekam. Te ūmekopibas ministrijai starpreforu komifijas informazija tomehr ir zitada. Bija iīdariti pat ūpeziali iſbraukumi uš weetas, wiſs pamatiģi iſmeklets, un starpreforu komifija atsina, ka fchis dlirnawas pehz agrārā likuma tomehr naw atfawinamas, bet atstājamas lihdsfchinejam ihpačhneekam. Raunas beedriba leetu ir pahrīdījute senatam. Senats fcho jautajumu iſchķirs un senata lehmumu mehs iſpildīfim.

Trechais jautajums interpelāzijā, kas iihmejas uz semkopības reforu, ta ir meschīnu nolaidīgā un noleedslīgā riņķiba Latgalē.

Latgales albrihwoschana ir notikufe wehlak, ari meschi ir pahrgemti wehlak; wispahr Latwijā trubklt labu meičha darbineeku. Meschkopibu muhfū laudis agrak ir studejuchi maiak; weetejo kandidatu latgaleecheem naw; Latgales deputati tēs nedod. Witte, meschi jaetas

